

Vastaus kirjalliseen kysymykseen korkeakouluopiskelijoiden uupumisesta korona-arjessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Juho Kauton /vas. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 1030/2020 vp:

Miten hallitus aikoo vastata korkeakouluopiskelijoiden kasvaneeseen uupumukseen koronapandemian aikana?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Korkeakoulut siirtyivät maaliskuussa 2020 pääosin etäopetukseen Covid 19 –pandemian vuoksi. Korkeakoulujen kampuksilla on järjestetty myös lähiopetusta, mikäli se on opintojen luonteen tai etenemisen kannalta ollut tarpeellista ja Covid 19 –tilanteen vuoksi mahdollista. Myös korkeakoulujen, ylioppilaskuntien ja opiskelijakuntien toiminta opiskelijoille suunnatussa muussa toiminnassa on perustunut pääasiassa etäyhteyksiin.

Vaikka etäopetukseen siirtyminen on ollut välttämätöntä, muutoksella on välittömiä vaikutuksia korkeakouluopiskelijoiden oppimisen edellytyksiin ja opiskelijoiden hyvinvointiin. Pandemian aikana korkeakouluopinnot aloittavien kiinnittyminen korkeakouluyhteisöön on hankaloitunut ja myös jatkavien opiskelijoiden jaksamista tukeva yhteisöllisyys on kärsinyt.

Etäopetukseen siirtyminen sujui Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) kesäkuussa 2020 julkaiseman *Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen -selvityksen* mukaan korkeakouluissa pääosin hyvin. Vipunen-tiedonkeruun opintosuoritustiedot osoittavat, myös, että sekä suoritettujen tutkintojen että suoritettujen opintopisteiden määrä on kasvanut edellisvuoteen verrattuna. Karvin em. selvityksen mukaan opiskelijoiden kokemus kuormitus on kuitenkin lisääntynyt ja tuen saatavuus aikaansaanut eroja opiskelijoiden välillä.

Covid 19 –pandemian ja etäopetuksen vaikutuksia opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan hyvinvointiin selvittäneen Turun yliopiston *Invest-hankkeen* marraskuussa 2020 julkaisemien tutkimustulosten mukaan oppiminen on etäopetuksessa selvästi heikompaa. Tutkimuksen mukaan vertailut aiempiin kyselyihin näyttävät nuorten ahdistuneisuuden ja jaksamisongelmien yleistyneen selvästi. Poikkeusolojen vaikutukset kasaantuvat erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin nuoriin. Ahdistuneisuus ja masennusoireet olivat tulosten mukaan yleisempiä naisilla.

Koulutukselliseen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen on kiinnitettävä myös pandemian aikana erityistä huomiota. Pitkään jatkuneessa poikkeustilanteessa itsenäisen opiskelun tuomiin haasteisiin ja opiskelijoiden jaksamiseen on kiinnitettävä huomiota. Opiskelijoiden itsenäisen ja etäopiskelun

edellyttämiä taitoja on kehitettävä ja korkeakoulujen tulee tarjota ohjausta niin opinnoissa etene-
misen tukemiseen kuin yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Myös opiskelijoiden mielenterveyspal-
veluita on vahvistettava. Erityisesti korkeakoulujen on huomioitava oppimisvaikeuksista kärsivät
ja muut erityisryhmiin kuuluvat opiskelijat ja kohdennettava tukea ja ohjausta näiden ryhmien
tarpeisiin.

Valtioneuvosto pyrkii osaltaan vastaamaan koronaepidemian korkeakouluopiskelijoille aiheutta-
miin haasteisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi tammikuussa 2021 ammattikorkeakou-
luille ja yliopistoille sekä ylioppilas- ja opiskelijakunnille yhteensä kuusi miljoonaa euroa erityis-
avustuksina hankkeisiin, joiden tavoitteena on parantaa opiskelijoiden hyvinvointia ja ohjausta.
Määräraha perustuu vuoden 2020 IV lisätalousarvioon. Lisätalousarvioon sisältyi myös määrä-
raha YTHS:lle korkeakouluille opiskelijahyvinvoinnin vahvistamiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamissa opiskelijahyvinvoinnin ja ohjauksen hankkeissa
muun muassa kehitetään ja järjestetään matalan kynnyksen palveluja sekä pienryhmä- ja vertais-
tukitoimintaa, vahvistetaan opintopsykologipalveluja sekä korkeakouluopiskelijoiden ohjauspal-
veluja. Hankkeet ovat pääosin 1-2 vuotisia. Hankkeiden käynnistämisen ja toteuttamisen lisäksi
on tärkeää koota ja levittää hankkeissa syntyviä hyviä käytäntöjä yhdessä hanketoimijoiden
kanssa.

Opiskelijahyvinvointiin vaikuttaa myös opiskeluympäristön fyysinen ja psyykkinen turvallisuus.
Yksi tammikuussa 2021 julkistetun opetus- ja kulttuuriministeriön kiusaamisen vastaisen ohjel-
man toimista on korkeakoulujen häirintäyhdyshenkilötoiminnan vahvistaminen yhdessä Suomen
opiskelijakuntien liiton (SAMOK), Suomen ylioppilaskuntien liiton (SYL) sekä korkeakoulujen
kanssa.

Poikkeusolojen lopullisia vaikutuksia on mahdollista arvioida vasta pandemian jälkeen. Tarvit-
semme myös jatkuvaa tilanteen seurantaa sekä Covid 19 –pandemian sosiaalisiin ja yhteiskun-
nallisiin vaikutuksiin liittyvää tutkimusta.

Helsingissä 9.2.2021

Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko